

213a onderzoek naar projecten in het sociaal domein

Artikel 213a van de Gemeentewet

Periodiek onderzoek

Doelmatigheid

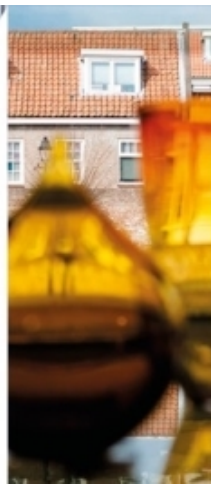
Doeltreffendheid

Van het door het college gevoerde bestuur

Zelfonderzoek

Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente

Vijfheerenlanden

De onderzoeksvraag

Hoe heeft de gemeente Vijfheerenlanden het beleid dat gericht is op transformatie van het sociaal domein vertaald in concrete maatregelen met meetbare doelstellingen, op welke wijze is de uitvoering van dit beleid gemonitord en hoe zijn besluiten over eventuele continuering van tijdelijk gefinancierde maatregelen tot stand gekomen?

Deze onderzoeksvraag valt uiteen in vier deelvragen:

1. Is het gemeentelijk beleid gericht op transformatie van (delen van) het sociaal domein vertaald in concrete doelstellingen en in hoeverre zijn deze doelstellingen kwantitatief geformuleerd en meetbaar?
2. Hoe is het gemeentelijk beleid uitgewerkt in concrete maatregelen en hoe is de financiering van deze maatregelen geregeld?
3. Zijn er per maatregel met de maatschappelijke partners concrete en meetbare afspraken gemaakt over de wijze van uitvoering, de kaders waarbinnen uitvoering moet plaatsvinden, de gewenste resultaten en de wijze waarop deze gemeten moeten worden?
4. Hoe is de voortgang der maatregelen gemonitord en hoe is beoordeeld of deze maatregelen succesvol zijn? Welke besluiten zijn naar aanleiding van deze monitoring door de maatschappelijke partners en de gemeente Vijfheerenlanden genomen?

Het Onderzoeksproces

- Plan van aanpak met daarin normenkader
- Literatuuronderzoek (context)
- Interviews externen
- Interviews internen
- Conclusies
- Inhoudelijke verificatie
- Aanbevelingen (samen met verantwoordelijk medewerkers)
- Bestuurlijke afstemming en vaststelling

Resultaten Literatuuronderzoek

Decentralisatie sociaal domein per 1 januari 2015

- Transitie (overheveling zorgtaken) is succesvol geweest
- Transformatie (doorontwikkeling en vernieuwing van zorg) vooralsnog niet

Focus van verricht onderzoek

- Lokaal onderzoek: kostenbeheersing en in positie plaatsen van raad
- Landelijk onderzoek: (oorzaken van) financiële vraagstukken
- Opvallend is dat duidelijke oplossingen niet in beeld worden gebracht

Resultaten literatuuronderzoek Jeugdzorg

Sterke groei: van 1 op de 27 (2000) naar bijna 1 op de 7 (2024) kinderen jaarlijks in de jeugdzorg

Nederlands Jeugdinstituut (Nji)

- Stijging in zorgvraag wordt niet verklaard door stijging in problematiek van jeugd
- Beslissen over passende hulp is moeilijk, zorg wordt zelden ontraden
- Effectiviteit jeugdzorg is beperkt > een op de vijf kinderen is beter af
- Preventie werkt, maar heeft vaak klein effect en moet goed uitgevoerd worden

Jeugd Autoriteit (JA)

- Systeem loopt vol met cliënten, uitstroom is beperkt
- Meer geld is geen oplossing > meer aanbod veroorzaakt ook meer vraag (naar vaak niet-noodzakelijke hulp)
- 10 tot 12% van de interventies in jeugdzorg in bewezen kosteneffectief
- Stelsel wordt onbetaalbaar en onhoudbaar

Beantwoording deelvraag 1 en 2

1. Is het gemeentelijk beleid gericht op transformatie van (delen van) het sociaal domein vertaald in concrete doelstellingen en in hoeverre zijn deze doelstellingen kwantitatief geformuleerd en meetbaar?

- Het gemeentelijke beleid is behoorlijk concreet uitgewerkt in kwalitatieve doelstellingen
- De kwantitatieve vertaling daarvan in meetbare output- (productie) en outcome- (effecten) doelstellingen is echter niet in de SMA opgenomen

2. Hoe is het gemeentelijk beleid uitgewerkt in concrete maatregelen en hoe is de financiering van deze maatregelen geregeld?

- Deze uitwerking wordt opgesteld per maatschappelijke partner en samen met de maatschappelijke partner
- De wijze van uitwerking kan (en zal) dus verschillen per maatschappelijke partner en per vorm van achterliggende financiering

Beantwoording deelvraag 3 en 4

3. Zijn er per maatregel met de maatschappelijke partners concrete en meetbare afspraken gemaakt over de wijze van uitvoering, de kaders waarbinnen uitvoering moet plaatsvinden, de gewenste resultaten en de wijze waarop deze gemeten moeten worden?

- Per maatschappelijke partner worden goede en dus uitvoerbare en ook meetbare afspraken gemaakt
- Deze afspraken betreffen veelal financiële kaders alsook de te realiseren output (productie) resultaten
- Dit betreft echter vaak niet afspraken per maatregel, maar veelal afspraken over de totaalopdracht van de betreffende maatschappelijke partner

4. Hoe is de voortgang der maatregelen gemonitord en hoe is beoordeeld of deze maatregelen succesvol zijn. Welke besluiten zijn naar aanleiding van deze monitoring door de maatschappelijke partners en de gemeente Vijfheerenlanden genomen?

- De voortgang wordt gemonitord op basis van de met de betreffende maatschappelijke partner gemaakte afspraken
- Oordeelsvorming over het succes van de maatregel vindt veelal plaats op basis van kwantitatieve output (productie) resultaten en op basis van kwalitatieve onderzoeken als storytelling
- Of projecten ook bijdragen aan het beperken van de groei (of het dalen van) de zorgkosten (bijvoorbeeld via normaliseren en/of de-medicaliseren) kan niet worden beoordeeld

Analyse en conclusie

Sociaal Maatschappelijke Agenda (SMA) 2020

- Programmalijnen c.q. opgaven (beleid): Zijn inhoudelijk uitgewerkt als kapstok van gemeentelijk beleid (meedoen, vitaliteit, voor jezelf zorgen en een leven lang ontwikkelen)
- Relevante ontwikkelopdrachten (kaders): Zijn nog niet uitgewerkt of hebben nog niet tot voldoende resultaat geleid (dit betreft onder meer ontwikkelopdracht 1 (vraaggericht werken vanuit de opgaven); 6 (strategisch partnerschap); 7 (sturingsstrategie) en 9 (kwaliteitsnormen). Dit vloeit voort uit het in 2023 vastgestelde Programmaplan transformatie sociaal domein

Conclusie

- Aan medewerkers van de gemeente Vijfheerenlanden die zich als opdrachtgever bezighouden met maatschappelijke partners is onvoldoende richting en kaderstelling meegegeven bij de uitvoering van hun werkzaamheden.
- Er is goed invulling gegeven aan het SMA beleid, maar niet op uniforme wijze en niet vanuit sterke richtinggevende kaders.
- Er is sprake van succesvolle projecten die bijdragen aan de transformatie van het sociaal domein.
- Niet aangetoond kan worden, dat deze projecten uiteindelijk ook leiden tot beter beheersbare zorgkosten in de eerste en tweede lijn en uiteindelijk ook tot minder kosten.

Aanbevelingen

- 1a. Evalueer de stand van zaken van uitvoering van de SMA
- 1b. Beperk deze evaluatie niet tot de beleidsmatige hoofdstukken 3 tot en met 5 van de SMA maar evalueer ook hoofdstuk 6 (de ontwikkelopdrachten)
- 2a. Geef invulling aan ontwikkelopdracht 1 (vraaggericht werken vanuit de opgaven) uit de SMA
- 2b. Geef invulling aan ontwikkelopdracht 6 (strategisch partnerschap) uit de SMA
- 2c. Start een team-ontwikkeltraject voor het team beleid sociaal domein, harmoniseer de toepassing van de werkprocessen en neem in de teamontwikkeling nadrukkelijk ook rolbewustzijn op
- 3. Geef invulling aan ontwikkelopdracht 7 (sturingsstrategie) uit de SMA
- 4. Geef invulling aan ontwikkelopdracht 9 (kwaliteitsnormen) uit de SMA

